

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΟ ΙΕΡΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΣΟΥΜΕΛΑ ΒΕΡΜΙΟΥ

Την 15^η Αυγούστου ε.ε. η ΑΘΜ ο Πάπας και Πατριάρχης Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ. κ.Θεόδωρος Β΄ προέστη της Θείας Λειτουργίας στο Ιερό Προσκύνημα της Παναγίας Σουμελά στο Βέρμιο.

Κατά την Πατριαρχική Θεία Λειτουργία συλλειτουργήσαν οι Σεβ.Μητροπολίτες Γέρων Αξώμης κ. Πέτρος, Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ.Παντελεήμων, Ειρηνουπόλεως κ. Δημήτριος, Ιλίου κ. Αθηναγόρας και οι θεοφιλέστατοι Επίσκοποι Νιτρίας κ. Νικόδημος και θαυμακού κ. Ιάκωβος.

Κηρύττων τον Θείο λόγο ο Μακ.Πατριάρχης ανέφερε: «Εν τη Γεννήσει την παρθενίαν εφύλαξας, εν τη Κοιμήσει τον κόσμον ου κατέλιπες θεοτόκε...»

Υψηλός ο στόχος, ευγενής και αέναη η επιθυμία για την υπέρβαση των φυσικών ορίων που παγιτεύουν την ανθρώπινη φύση στη φθορά. Τα παλαιότερα, αλλά και τα τελευταία τεχνολογικά επιτεύγματα του ανθρώπου, προδίδουν μια εσωτερική κίνηση για την προσέγγιση της τελειότητας και την υπέρβαση του θανάτου.

Η θεομητορική εορτή της Κοιμήσεως της θεοτόκου είναι το γεγονός στο οποίο μπορεί να ενσκήψει ο άνθρωπος και να δει να πραγματώνεται σε αυτό η υπέρλογη και θαυμαστή υπερσκέλιση της φυσικής νομοτέλειας. Γιατί στο πανάγιο πρόσωπο της Μητέρας του θεού, ακόμα κι όταν ο πιστός το προσκυνά στη νεκρική κλίνη, γνωρίζει ότι αναμορφώθηκε το αρχαίο κάλλος της προπρωτικής Εύας, που έλαμπε μέσα στην προοπτική της αφθαρσίας και της αθανασίας στον κήπο της Εδέμ.

Η επιλογή της «ευλογημένης εν γυναιξί» ήταν αλάνθαστο βήμα στο σχέδιο της Θείας Οικονομίας. Η ταπεινή όμως υποταγή της αγνής Κόρης της Ναζαρέτ στη θεία βουλή ήταν η από μέρους του ανθρώπου απόφαση να συγκατατεθή στην αγάπη του θεού για την αποκατάσταση του Προπατορικού αμαρτήματος.

Έτσι η θεοτόκος, ως η Νέα Εύα, εκτός από μία συγκεκριμένη ιστορική ύπαρξη, η Μητέρα του Ιησού, καθίσταται η Πηγή και η Μητέρα της Ζωής και η πνευματική τροφός ολοκλήρου του ανθρωπίνου γένους.

Αναγνωρίζοντας βιωματικά το ελληνικό έθνος στα μύχια της αθάνατης ψυχής του την παραπάνω θεολογική θέση κατέστησε την Υπεραγία θεοτόκο ατέρμονη πηγή δυνάμεως και επιστηριγμού στη διάπλευση της αλμυράς θαλάσσης των εθνικών δοκιμασιών του ανά τους αιώνες, όπου κι αν ευρέθη. Από την μητροπολιτική Ελλάδα ως την Αιολική και την Ιωνική γη, η θεοτόκος υπήρξε η καταφυγή και η παραμυθία του.

Ιδιαιτέρως ο Ποντιακός Ελληνισμός, η υπερήφανη αυτή και αδάμαστη ελληνική φυλή, ριζωμένη από τον 9^ο π.Χ. αιώνα στα παράλια του Ευξείνου Πόντου, κατέστησε την Παναγία Σουμελά προστάτιδα, αλλά και σημείο αναφοράς του ιστορικού του βίου, ακόμα κι όταν το ξίφος του μανιόδους κατακτητή διαπερνούσε την εθνική καρδιά της πολυαιωνίου υπάρξεώς του στα ευλογημένα χώματα του Πόντου.

Πώς να ξεχάσει κανείς την γη των αλησμόνητων πατρίδων των εκατομμυρίων ξεριζωμένων Ελλήνων της Καππαδοκίας, του Πόντου, της Ιωνίας, της Αιολίδος και των άλλων μικρασιατικών περιοχών; Πως να μη κλαύσει για τους πυρπολυμένους Ναούς, τα κατακρημνισμένα μεγαλειώδη οικοδομήματα, τους ανασκαμμένους προγονικούς τάφους;

Πώς μπορεί να παραδοθεί στην λήθη ένας πολιτισμός χιλιετηρίδων, που ανέδειξε λαμπρές προσωπικότητες στην περίζηλη ελληνική ιστορία, από τον αρχαίο φιλόσοφο και αστρονόμο Ηρακλείδη τον Ποντικό (388-310 π.Χ.) και τον περίφημο ιστορικό και γεωγράφο Στράβωνα (63 π.Χ.-23 μ.Χ) ως την ηρωϊκή μορφή του τελευταίου Ποιμενάρχου

της Τραπεζούντος, κυρού Χρυσάνθου Φιλιππίδη (1881-1949), του μετέπειτα Αρχιεπισκόπου Αθηνών;

Πώς να λησμονηθεί μία πατρώα κληρονομία, που τόσο τραγικά έσβησε, βυθισμένη στο αίμα και το μαρτυρικό βασανιστήριο των Ποντίων αδελφών μας, σ' αυτή τη γη, όπου η ορθόδοξη πίστη υπήρξε η ειδοποιός διαφορά τους από τους άλλους όμορους λαούς;

Η Εκκλησία ήταν η μητέρα τους. Και το εικόνισμα της Παναγίας της Σουμελά, τεθησαυρισμένο στην περίβλεπτη ομώνυμη Μονή της, πλησίον της Τραπεζούντος, υπήρξε για 16 αιώνες η τροφός και ο φρουρός των υπερήφανων Ποντίων συνελλήνων. Υπό το άσβεστο φως της ακοίμητης κανδήλας της έζησαν, διατήρησαν θεσμούς και δημιούργησαν μια αυτόνομη πολιτιστική ζωή μέσα στον εχθρικό και αλλόθρησκο περίγυρο, συντηρώντας έτσι τις πανάρχαιες ρίζες του ελληνισμού στην ευρύτερη ασιατική γη. Απλοϊκοί άνθρωποι, ευλογημένοι Χριστιανοί, οι οποίοι κι αν γλώσσα ελληνική ίσως κάποιοι εξ αυτών δεν ωμιλούσαν, γνώριζαν από στήθους ολόκληρα κείμενα και ύμνους του λατρευτικού κύκλου της Εκκλησίας μας, αφού οι οικογένειές τους ήσαν κατ' οίκον Εκκλησία. Έτσι έζησαν, επεβίωσαν, εμεγαλούργησαν και έμειναν Έλληνες.

Γι' αυτό κι όταν έφευγαν ξεριζωμένοι από τις προγονικές εστίες τους, έσφιγγαν στην αγκαλιά τους και έπαιρναν μαζί τους ό,τι πολυτιμότερο είχαν, τα ιερά λείψανα, τα σκεύη των εκκλησιών τους και τα εικονίσματα των αγίων Εφόρων των πόλεών τους, τα κύρια συστατικά της ιδιοσυγκρασίας τους, για να συμπτύξουν γύρω από αυτά τις νέες εστίες τους στη γη της ελεύθερης ελληνικής πατρίδος, η οποία τους δέχθηκε με περισσή αγάπη. Η πολύπλευρη παρουσία τους προκάλεσε εκείνους τους μυστικούς αναβρασμούς που ανανέωσαν το αίμα και το πνεύμα της φυλής μας.

Σεβασμιώτατοι, φιλογενείς άρχοντες και φιλάγιοι χριστιανοί,

Ευρισκόμενοι σήμερα ενώπιον του ιερού τούτου και περιπύστου εικονίσματος της Παναγίας Σουμελά, στο όρος Βέρμιο της ενδόξου Μακεδονίας, που η βούληση της ελληνικής Πολιτείας, υπό τον Κρήτα Πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο και η φλογερή πίστη του εκ των τελευταίων προσφύγων αδελφών της πανάρχαιας Μονής, Αμβροσίου Σουμελιώτη, έφεραν στην Ελλάδα, προσευχόμεθα διαπύρως υπέρ της πνευματικής και ηθικής ανυψώσεως του γένους των Ελλήνων.

Η παρούσα χρονική συγκυρία είναι και πάλι κρίσιμη για την πατρίδα μας, η οποία με έναν τρόπο διαφορετικό, προερχόμενο από λανθασμένες επιλογές, αλλά και αλλότριες σκοπιμότητες, βάλλεται πρωτίστως στο αξιακό της σύστημα.

Ανατρέχοντες στα τετρακόσια χρόνια δουλείας υπό αλλόφυλο και αλλόθρησκο ζυγό, διαπιστώνουμε ότι οι συνθήκες επιβιώσεως των Ελλήνων ήσαν ασύγκριτα δυσκολότερες από τις σημερινές, ενίοτε εφιαλτικές. Το ίδιο και στα χρόνια των μετέπειτα μεγάλων εθνικών συμφορών. Ομως σε όλες αυτές τις δραματικές περιστάσεις και σε κάθε συλλογική ιστορική οδύνη, ο Έλληνας δεν έπαυε να ευρίσκει στήριγμα ζωής στην ελληνικότητά του. Να περισώζει τη βεβαιότητα ότι αξίζει να είναι Έλληνας. Οχι με αφηρημένες, ψυχολογικές καυχήσεις, αλλά με σεσαρκωμένη την «ευγένεια» της προνομιακής καταγωγής του σε πράξη: στη γλώσσα, στην ιστορική μνήμη, στην συλλογική συνείδηση, στη λαϊκή παράδοση και στη βαθεία θρησκευτική πίστη και ευσέβεια: θησαύρισμα εμπιστοσύνης!

“Πάντως δέ τα μεγάλα ο Κύριος δια των αξίων αυτού ενεργεί” (Μ. Βασ. Επιστ. 67, προς Μ. Αθαν.) Μπροστά στα μάτια μας έχουμε ένα ισχυρό ιστορικό παράδειγμα, την ανάσταση του Ποντιακού Ελληνισμού! Η Παναγία Σουμελά είναι η νοητή κιβωτός των βιωμάτων, των γνώσεων και των εμπειριών του. Είναι Εκείνη που επούλωσε τα τραύματα της οδυνηρής απωλείας των πατρογονικών εστιών. Είναι Εκείνη που αναγέννησε από τις στάχτες της καταστροφής την βέβαιη ελπίδα για ένα δημιουργικό και πάλι μέλλον στα εδάφη της μητέρας πατρίδος. Είναι Εκείνη, εν ολίγοις, το ίδιο το θεμέλιο της εθνικής υποστάσεως των Ποντίων αδελφών, φανερώνοντας της ιστορική τους συνέχεια,

όπως αυτή διακρατήθηκε μέσα από τα νάματα της ακλονήτου ορθοδόξου πίστεώς τους.

Αναλογιζόμενοι με συστολή καρδίας το σύγχρονο κοινωνικο-οικονομικό αδιέξοδο της χώρας μας και στρέφοντες το βλέμμα ικετευτικά προς την Προστάτιδα του Γένους μας, ας συνειδητοποιήσουμε την ιστορική μας ευθύνη, ας περισυλλέξουμε τις δυνάμεις μας και ας προγραμματίσουμε τις ενέργειές μας με σύνεση και αδελφосύνη, με πνεύμα ταπεινώσεως και αυτοκριτικής, ομόνοιας και αυτοθυσίας, ώστε να αντιπαρέλθουμε και πάλι την τρικυμία της ιστορικής στιγμής. Ο αναβαπτισμός μας στις αξίες και τα ιδανικά του έθνους μας, έτσι όπως μας τα εδίδαξαν εμπράκτως οι ήρωες του Ποντιακού και του εν γένει Ελληνισμού των αγιοτόκων χωρών του Πόντου, της Καππαδοκίας και της Ιωνίας, ταπεινώς φρονούμε, ότι είναι η μόνη ασφαλής διέξοδος από την κρισιμότητα των καιρών.

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ.Παντελεήμον,

Στη λάμψη αυτή του ασυγκρίτου φωτός του «Πάσχα του καλοκαιριού», εορτάζουμε σήμερα μαζί σας, κατόπιν της αδελφικής και ευγενεστάτης προσκλήσεώς σας, την Κοίμηση της Αιωνίου και Αειπαρθένου Μητέρας, κάτω από τους θόλους του πανηγυρίζοντος τούτου περικαλλούς Πανελληνίου Προσκυνήματος.

Εορτάζουμε σήμερα μαζί σας την διπλή επέτειο της συμπληρώσεως δεκαέξι αιώνων διαρκούς ιστορικής παρουσίας του συμβόλου αυτού του Ποντιακού Ελληνισμού και έξι δεκαετιών από τη θεμελίωση της Νέας Παναγίας Σουμελάς στις πλαγιές του Βερμίου.

Ψάλλουμε, μαζί με το ευλογημένο Πλήρωμα της θεοσώστου και ιστορικής Μητροπόλεώς σας και τις χιλιάδες των ευσεβών προσκυνητών, τον θριαμβευτικό ύμνο «τάφος και νέκρωσις ουκ εκράτησεν, ως γαρ Ζωής Μητέρα προς την ζωήν μετέστησεν...».

Τιμούμε την μνήμη των προπατόρων μας, οι οποίοι «πυρί, σιδήρω ή αγχόνη ετελειώθησαν ή έν εξορίαις και πικραίς δουλείαις εξεμέτησαν το ζήν». Συμπροσευχόμεθα για το μέλλον της πατρίδος και του λαού μας που ταλανίζεται, μα ξέρει να αγωνίζεται έντιμα και να κατακτά δυσανάβατες νοητές κορυφές. Και κλίνουμε ικετευτικό γόνυ ενώπιον του πανσέπτου και θαυματουργού εικονίσματος της θεομήτορος, υπέρ της πλουσίας καρποφορίας της αμωμήτου πίστεώς μας στην ήπειρο του μέλλοντος, την Αφρική, που και αυτή σήμερα ανυμνεί την Μεσίτρια προς τον φιλόανθρωπο θεό στις αγαθές καρδιές των γηγενών παιδιών της.

«Τάχυνον εις πρεσβείαν και σπεύσον εις ικεσίαν προς τον Υιόν Σου και θεόν! Γενού ημιν προστάτις και συμπαραστάτις και βοηθός και Υπέρμαχος Στρατηγός! Άκουσον, Δέσποινα, κλίνον το ους Σου και μη επιλάθη του χειμαζομένου πιστού και ευσεβούς Ελληνικού Λαού Σου. Πολλά γαρ ισχύει δέησις Μητρός! Γένοιτο! »

Τον Μακαριώτατο τίμησε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας κ. Παντελεήμων, Πρόεδρος του ιερού Προσκυνήματος «Παναγία Σουμελά» με τον Μέγα Σταυρό των Μεγάλων Κομνηνών της Τραπεζούντος, εις ανάμνηση της επισκέψεώς του, ενώ η ΑΘΜ ανταπέδωσε την τιμή απονέμοντας στον Σεβ. Βεροίας τον Ταξιάρχη του Οσίου Σάββα του Ηγιασμένου του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας.

Ακόμη ο Σεπτός Προκαθήμενο του θρόνου του Αγίου Μάρκου απένειμε το χρυσό μετάλλιο της Παναγίας Σουμελά στον «χάλκινο» Ολυμπιονίκη του Λονδίνου στο τζούντο, κ.Ηλία Ηλιάδη.

Ακολούθησε η μεγάλη λιτανεία της περιπύστου εικόνας και το τρισάγιο στο μνημείο του Αλέξανδρου Υψηλάντη.